

Середземноморська плодова муха - (*Ceratitis capitata* Wied.)

В Дніпропетровській області 07.11.2018 р. при проведенні фітосанітарного контролю вантажів гранатів виявлено відсутній на території України карантинний організм - **середземноморська плодова муха (*Ceratitis capitata* Wied.)** на стадії личинки у живому стані.

Ceratitis capitata Wied. – широкий поліфаг, пошкоджує близько 200 видів рослин із різних родин, однак найбільше цитрусові, авокадо, хурму, банани, суниці, гранати, манго, груші, яблука, сливи, черешні, виноград, томати, баклажани, перець. На плодах видно місце проколу, який робить самка під час яйцекладки. Самки мухи дуже плодючі, можуть відкладати до 1000 яєць.

Карантинний шкідник розміром 4,5-7 мм (дещо менше кімнатної мухи). Самки більші за самців. Забарвлення строкате. Голова велика, білувато-сіра, з великими червоними очима, які мають зеленуватий блиск. Груді чорні з жовтувато-білими лініями і плямами, на плечах білі кільця. Черевце жовте з двома поперечними свинцево-сірими

смужками. У самки тонкий гострий яйцеклад. Крила широкі з двома поперечними і однієї поздовжньої димчасто-сірими смужками. Ноги охряно-жовті.

Муха проколює яйцекладом шкірку плодів і відкладає в них по кілька вигнутих жовтих яєць довжиною 0,7 мм. З яєць виходять білі безногі личинки, які живляться м'якоттю плодів. Протягом двох-трьох тижнів личинки закінчують свій розвиток, досягаючи довжини 7-11 мм, виходять з плодів і заляльковуються у верхньому шарі ґрунту. Через 7-10 днів з лялечок виходять мухи. За рік, в залежності від кліматичних умов, розвиваються 2-6 поколінь.

Пошкоджені плоди передчасно опадають, в місцях пошкодження м'якоть їх руйнується. Живлення личинок м'якоттю плодів викликає розвиток вторинних мікроорганізмів та загнивання м'яких тканин. Оптимальною для розвитку мухи є температура повітря від 20 до 28 ° (розвиток її припиняється при 12 °). Шкірка яблук, груш і айви у місці проколу яйцекладом самки твердіє і стає темною. В плодах абрикосів, персиків личинки пошкоджують всю м'якоть до кісточки. На цитрусових, гранатах краї проколу здаються злегка підсохлими і буріють. На місці проколу утворюється бугорок. Поверхня шкіри плоду над пошкодженою ділянкою відрізняється за кольором від іншої частини, вона сірувата і ніби промаслена, але ніколи не буває загнилою, критою пліснявою.

Цей шкідник походить з тропічної Африки і вже поширився на всіх континентах. В Австрії з'явився в 1954 році, а вже у 1956 році в садах, на околицях Відня муха пошкодила 90-100% плодів. У Каліфорнії в 1980–90-х роках збитки оцінюються в сотні мільйонів доларів США щорічно. У СНД була виявлена в 1937 р. в Одеському порту. В даний час вогнища цього шкідника виявляються в Кримській і Одеській областях.

Основні фітосанітарні заходи – ретельний огляд та експертиза продукції (плоди, посадковий матеріал), що надходить з країн розповсюдження шкідника; фумігація і рефрижерація продукції, регулювання строків ввозу продукції, використання пасток для обстеження в трикілометровій зоні, яка прилягає до пунктів ввозу рослинної продукції. Якщо до вантажу неможливо застосувати фітосанітарні процедури, тоді вантаж може бути знищено у безпечний спосіб або повернуто в країну відправника (ст. 42. Закону України «Про карантин рослин»).